

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Doorontwikkeling Maastricht-LAB fase 5 (2021-2023)
BEHANDELD DOOR
RHM (Renan) Schulze

DATUM
5 maart 2021
Verz. 5 maart 2021
TELEFOONNUMMER
043 350 4747

BIJLAGEN
3
ONZE REFERENTIE
2021-06199

E-MAILADRES
Renan.Schulze@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

In deze brief wil ik u informeren over de doorontwikkeling van het Maastricht-LAB (M-LAB) voor de periode 2021 t/m 2023 (drie jaar). In deze brief wordt op hoofdlijnen de nieuwe aanpak toegelicht, inclusief een korte terugblik. Een uitgebreide toelichting is als bijlage aan deze raadsinformatiebrief toegevoegd.

1. Inleiding

Het Maastricht-LAB is in 2012 opgericht als platform en experimenteerruimte voor nieuwe vormen van stadsontwikkeling. Het oprichten van het M-LAB had destijds een concrete aanleiding: de economische en financiële crisis, waardoor veel ontwikkelingen en bouwprojecten in de stad stilvielen. Tegelijkertijd wilden inwoners, culturele instellingen en ondernemers steeds meer invloed hebben op het gebruik en de inrichting van de stad. In de Structuurvisie Maastricht 2030 (vastgesteld in 2012) werd opgenomen dat er behoefte was aan nieuwe vormen van stadsontwikkeling, waarbij het nodig was om te experimenteren in de praktijk. Het M-LAB gaf invulling aan deze ambitie. Drie kernactiviteiten stonden daarbij centraal: experimenteren met concrete projecten in de praktijk, coalitievorming en kennisontwikkeling en –uitwisseling.

2. Terugblik: 8 jaar Maastricht-LAB

Het M-LAB heeft de afgelopen acht jaar vier fasen doorgemaakt.

- In fase 1 (2012 – 2014) voerde het M-LAB acht experimenten uit. De gemeente was trekker van de experimenten. Experiment 8 was een open oproep aan de stad, waar ruim 50 ideeën waren ingediend.
- In fase 2 (2014 – 2016) veranderde de rol van het M-LAB. De focus bleef op experimenteren, leren en verbinden, waarbij het M-LAB zich ging focussen op het ondersteunen van projecten van initiatiefnemers uit de markt en de samenleving als partner. In deze fase kwamen opvallend veel aanvragen binnen gericht op het oprichten van broedplaatsen.
- In fase 3 (2017 – 2019) vervult het M-LAB de rol van kwartiermaker in de uitvoering van het broedplaatsenbeleid. Het opgebouwde netwerk en de werkwijze als partner van projecten sloot goed aan bij de omschreven ambitie.
- In fase 4 (2019 – 2021) concentreerde het M-LAB zich op de uitvoering van de burgerbegroting, als nieuw instrument voor nieuwe vormen van burger- en overheidsparticipatie. In de burgerbegroting krijgen inwoners van Maastricht rechtstreeks zeggenschap en verantwoordelijkheid over de inzet van middelen voor de verbetering van de

DATUM
5 maart 2021

leefomgeving. Door de uitbraak van het coronavirus zijn de events van de burgerbegroting uitgesteld naar september 2021.

3. Vooruitblik: Voorstel doorontwikkeling Maastricht-LAB fase 5 (2021 – 2023)

In deze paragraaf wordt de doorontwikkeling van het M-LAB omschreven.

3.1. Aanleiding

Met de vaststelling van de Omgevingsvisie Maastricht 2040 (oktober 2020) heeft Maastricht een nieuw strategisch beleidskader dat de Structuurvisie 2030 vervangt. In de Omgevingsvisie wordt een concrete aanzet gedaan voor een nieuwe manier van werken: meer gebiedsgericht werken, waarbij fysieke-, economische-, sociale, culturele- en veiligheidsopgaven in samenhang worden benaderd, met aandacht voor de wensen en noden van mensen. De buurt staat centraal, niet het betreffende beleidsveld. De gemeente streeft daarbij naar brede waardecreatie in en met de buurten, door verschillende problemen en kansen in samenhang te benaderen en waar mogelijk te koppelen. Deze ambitie sluit aan bij het plan van aanpak Burger- en overheidsparticipatie dat door de raad december 2019 is vastgesteld.

Er is een breed gedeelde behoefte aan meer gebiedsgericht werken en er wordt veelvuldig mee geëxperimenteerd, maar niet volgens een eenduidige werkwijze. Daarom is het voorstel om in het M-LAB te 'leren door te doen' met nieuwe manieren van samenwerken conform het gedachtegoed uit de omgevingsvisie en het plan van aanpak burger- en overheidsparticipatie. Het M-LAB biedt enerzijds de mogelijkheid om te leren, evalueren en reflecteren om vervolgens de opgedane lessen en ervaringen te implementeren in beleid en werkprocessen in de organisatie. Anderzijds betreft het M-LAB actief de gemeentelijke organisatie en verschillende stakeholders in de stad, waardoor men samen het leerproces doormaakt en diverse partijen mede-eigenaar worden. Daarmee vervult het M-LAB haar rol als experimenteerruimte, platform en tijdelijke katalysator.

3.2. Doelstelling en kernactiviteiten

De doelstelling van het M-LAB is onveranderd: stimuleren van nieuwe vormen van stadsontwikkeling en samenwerkingen, door te experimenteren en te leren in de praktijk. Ook de drie kernactiviteiten blijven overeind: experimenteren, verbinden en kennisontwikkeling blijven gelijk.

3.3. Aanpak

Het voorstel is om onder de vlag van het Maastricht-LAB een stadsbreed en een aantal gebiedsgerichte experimenten uit te voeren:

1. Stadsbreed: M-LAB rolt de eerste burgerbegroting stadsbreed uit gericht op het experimenteren met nieuwe manieren van samenwerken.
2. Gebiedsgericht werken: M-LAB experimenteert in drie Maastrichtse buurten met gebiedsgericht werken

Het M-LAB stelt zich als doel om in dialoog met de buurt en tussen de disciplines van de gemeente Maastricht een zorgvuldig proces op te zetten, waarbij verschillende oplossingsrichtingen worden gevisualiseerd en uitgevoerd. De uitdaging is om fysieke-, sociaaleconomische-, culturele- en veiligheidsvraagstukken en kansen in samenhang te benaderen waarbij de buurt centraal staat en niet het beleidsveld. Ook stelt het M-LAB zich als doel om een bijdrage te leveren aan de organisatieontwikkeling inzake gebiedsgericht werken.

Na een uitgebreid verkenningproces haakt het M-LAB aan bij 3 Maastrichtse buurten voor het opzetten van een drietal experimenten inzake gebiedsgericht werken. Er is gekozen voor

DATUM
5 maart 2021

onderstaande buurten, vanwege de verschillende gebiedsprofielen (zoals beschreven in de omgevingsvisie):

1. Pottenberg, parkwijk
2. De Heeg, stadsrand
3. Wittevrouwenveld en Wyckerpoort, stedelijke gebied

3.4. Organisatievorm

Het M-LAB blijft functioneren in dezelfde organisatievorm als de afgelopen 8 jaar. Dat betekent dat het M-LAB een 100% gemeentelijke initiatief met 2 bestuurlijke opdrachtgevers (wethouder Vivianne Heijnen, Sociale innovatie en wethouder Krabbendam, Ruimtelijke ontwikkeling) en 1 ambtelijk opdrachtgever (Tima van der Linden, Ruimte). De gemeente Maastricht blijft garant staan voor de benodigde capaciteit en middelen.

3.5. Financiële middelen

Er hoeven geen extra middelen beschikbaar te worden gesteld. Er wordt gewerkt met reeds toegekende projectbudgetten voor respectievelijk de burgerbegroting en de drie projecten in de buurten. Voor het leerproces intern wordt gebruik gemaakt van het budget dat beschikbaar is gesteld vanuit het plan van aanpak burger- en overheidsparticipatie.

3.6. Planning

Vanwege de uitbraak van het coronavirus en de strenge maatregelen van de rijksoverheid om de verspreiding van het virus te beperken zijn de events van de burgerbegroting uitgesteld naar september 2021.

De drie experimenten gebiedsgericht werken starten gefaseerd, waarbij de lessen uit eerdere experimenten meegenomen worden naar het volgende experiment, om zo telkens een verbeterslag te kunnen maken. De prioriteit ligt bij het opstarten van de experimenten in Pottenberg en De Heeg, omdat er goed kan worden aangehaakt op lopende processen, planningen en dossiers. Nadere informatie per experiment volgt zodra er meer bekend is over de aanpak per experiment.

Integrale Buurtaanpak

De experimenten dragen, zoals onder 3.3 aangegeven, bij aan de organisatieontwikkeling op het gebied van gebiedsgericht werken. Momenteel is daartoe, vanuit de opgave burger- en overheidsparticipatie, een visie op gebiedsgericht werken in ontwikkeling. Hierin wordt ook de verkenning in het kader van de 'integrale buurtaanpak' meegenomen, waarover u eerder bent geïnformeerd ([RIB, 6 juli 2021](#)), zodat we u in samenhang over deze thematiek kunnen informeren, uiterlijk in het derde kwartaal van 2021.

Citydeal Kennis Maken

Sinds 2019 neemt de gemeente Maastricht, Zuyd Hogeschool en de UM deel aan de landelijke Citydeal Kennis Maken in het kader van de Agenda Stad. De bedoeling van deze citydeal is om een versnelling tot stand te brengen in het oplossen van maatschappelijke opgaven van steden door onderzoekers, docenten en studenten hierbij grootschalig te betrekken. Met de inzet van studenten, docenten en onderzoekers wordt gewerkt aan de toekomstbestendigheid en vitaliteit van Mariaberg en Randwyck. Speciale focus ligt daarbij op de thema's: duurzaamheid en klimaat, meedoen en ontmoeten, veilig en schoon en bewegen en gezondheid. Gekeken wordt op welke wijze er kan worden samengewerkt tussen MLAB en een (vervolg) van de citydeal.

DATUM
5 maart 2021

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Vivianne Heijnen
Wethouder Economie, (Eu)regionalisering, Wonen en Sociale innovatie

Gert-Jan Krabbendam
Wethouder Klimaat & Energie, Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit

Raadsinformatiebrieven

Doorontwikkeling Maastricht-LAB 2021-2023

Het voorstel is om onder de vlag van het Maastricht-LAB (M-LAB) een stadsbreed en een aantal experimenten gebiedsgericht werken uit te voeren die invulling geven aan deze ambitie gericht op inhoudelijke vraagstukken en/of nieuwe werkwijzen:

- *Stadsbreed*

M-LAB rolt de eerste burgerbegroting stadsbreed uit gericht op het experimenteren met nieuwe manieren van samenwerken

- *Gebiedsgericht werken*

M-LAB experimenteert in drie Maastrichtse buurten met gebiedsgericht werken

Het M-LAB stelt zich als doel om in dialoog met de buurt en tussen de disciplines van de gemeente Maastricht een zorgvuldig proces op te zetten, waarbij verschillende oplossingsrichtingen worden gevisualiseerd en uitgevoerd. De uitdaging is om fysieke, sociaaleconomische, culturele en veiligheidsvraagstukken en kansen in samenhang te benaderen waarbij de buurt centraal staat en niet het beleidsveld. Daaruit voortkomend stelt het M-LAB zich als doel om een bijdrage te leveren aan de organisatieontwikkeling inzake gebiedsgericht werken.

Dit sluit aan bij de gebiedsgerichte aanpak, zoals beschreven in de Omgevingsvisie en geeft uitvoering aan de opgaves en ambities zoals beschreven in het Plan van aanpak Burger- en overheidsparticipatie.

Na een uitgebreid verkenningsproces haakt het M-LAB aan bij 3 Maastrichtse buurten voor het opzetten van experimenten inzake gebiedsgericht werken. Er is gekozen voor onderstaande buurten, vanwege de verschillende gebiedsprofielen (zoals beschreven in de omgevingsvisie):

1. Pottenberg, parkwijk
2. De Heeg, stadsrand
3. Wittevrouwenveld en Wyckerpoort, stedelijke gebied

Voor inzicht in welke buurten zijn onderzocht zie bijlage 2 longlist

Voor inzicht in de selectiecriteria inzake de keuze voor een buurt zie par. 2.3.1 (pag. 5-6)

1. Terugblik

1.1. Wat was het Maastricht-LAB?

Aanleiding

Het Maastricht-LAB is in 2012 opgericht als platform en experimenteerruimte voor nieuwe vormen van stadsontwikkeling. Het oprichten van het M-LAB had destijds een concrete aanleiding: de economische en financiële crisis, waardoor veel ontwikkelingen en bouwprojecten in de stad stilvielen. Tegelijkertijd wilden inwoners, culturele instellingen en ondernemers steeds meer invloed hebben op het gebruik en de inrichting van de stad. In de Structuurvisie Maastricht 2030 (vastgesteld in 2012) werd opgenomen dat er behoefte was aan nieuwe vormen van stadsontwikkeling, waarbij het nodig was om te experimenteren in de praktijk. Het M-LAB gaf invulling aan deze ambitie. Drie kernactiviteiten stonden daarbij centraal: experimenteren met concrete projecten in de praktijk, coalitievorming en kennisontwikkeling en –uitwisseling.

Doel

Doel van het M-LAB was om via concrete experimenten en projecten te leren welke nieuwe oplossingsrichtingen er zijn voor de vraagstukken, welke nieuwe werkwijze daarbij passen, welke partijen willen en kunnen deelnemen en hoe dit proces georganiseerd moet worden. De focus lag op inhoud en proces: op de actuele stedelijke vraagstukken én daarbij passende rol en werkwijze. Lessen en resultaten moesten vervolgens worden benut om werkwijze, instrumenten, beleid en samenwerkingsvormen aan te passen, zowel door de gemeente Maastricht alsook andere betrokken partijen en belanghebbenden. ‘Leren door doen’ stond hierbij centraal.

Spelregels

- Een tijdelijke katalysator
- Stimuleerde transitie van stadsontwikkeling in Maastricht
- Inspirerende experimenten
- Sluit aan bij de behoeften van Maastricht
- Ontwikkelt visie door diversiteit van invalshoeken
- Wisselt ervaring globaal uit en past kunde lokaal toe
- Zet creativiteit in om maximaal gebruik te maken van de locatie
- Streeft naar ontwikkeling tot kritieke massa
- Denkt in systemen
- Sluit aan op verleden, past in heden en richt zich op toekomst
- Collaboreert met gebruikers zodat de energie duurzaam is
- Moet vieren en mag falen

Werkwijze

Om de doelstellingen te realiseren richtte het M-LAB zich op **vier kenactiviteiten**:

1. Experimenteren met concrete projecten en vraagstukken;
2. Verbinden van diverse partijen in de stad;
3. Ontwikkelen en uitwisselen van kennis, lessen en ervaringen;
4. Stimuleren van het publieke debat via diverse activiteiten.

Experimenteren

Het fundament van het M-LAB was experimenteren met concrete projecten en vraagstukken in de stad. ‘Leren door doen’ was cruciaal in tijden waar er meer vragen zijn dan antwoorden. Behalve het leeraspect in de verschillende experimenten en projecten werd altijd gestreefd naar brede waardecreatie (met toegevoegde waarde in het fysieke, sociale en/of economische domein) voor Maastricht, om de stad nog aantrekkelijker te maken. Daarbij lag de focus op kleinschalige experimenten voor grootschalige vraagstukken.

Verbinden

Innoveren doe je niet alleen, maar samen. Door diverse achtergronden, disciplines, organisaties en kwaliteiten bij elkaar te brengen ontstonden er nieuwe samenwerkingsvormen én nieuwe ideeën voor bestaande vraagstukken. Kernactiviteit twee, het verbinden van partijen in de stad, was daarom fundamenteel voor de werkwijze van het M-LAB.

Kennisontwikkeling en – uitwisseling

Kernactiviteit drie, met als doel om de opgedane lessen en ervaringen uit de projecten en diverse ontmoetingen vast te houden en breed te verspreiden. Voor experimenten en de projecten zijn daarom zogenoemde LAB-journaals gemaakt: rapportages waarin de aanleiding, doelstelling, resultaten, lessen en aanbevelingen zijn vastgelegd. Deze werden openlijk gedeeld op de website van M-LAB. Daarnaast werd onderzocht in samenwerking met onderzoek- en onderwijsinstellingen als middel ingezet om tot nieuwe kennis te komen en deze te verspreiden.

Stimuleren publiek debat

Afgeleid van de drie kernactiviteiten had het M-LAB de bijzondere positie om deze inzichten en vraagstukken publiekelijk bespreekbaar te maken. Het stimuleren van publieke debat door het organiseren van diverse publieke bijeenkomsten was daarom kernactiviteit vier van het M-LAB.

Organisatiemodel

Het M-LAB heeft altijd als ‘grenswerker’ gewerkt: met een been in en een been uit de gemeentelijke organisatie. Het kernteam bestond daarom uit een interne projectleider (ambtenaar) en een externe projectleider (uit de markt). Door deze combinatie was het M-LAB altijd in staat om ‘binnen’ en ‘buiten’ goed met elkaar te verbinden, vanuit één gedeelde missie en verantwoordelijkheid.

1.2 8 jaar Maastricht-LAB

Het M-LAB heeft de afgelopen 8 jaar 4 fases dooremaakt. Onderstaand overzicht schetst deze 4 fases en bijbehorende aanleiding en *lessons learned*.

Fase 1 (2012 – 2014) De Structuurvisie Maastricht 2030 beschrijft dat er in Maastricht behoefte was aan nieuwe vormen van stadsontwikkeling, maar dat anno 2012 nog onduidelijk was hoe deze nieuwe stedelijke ontwikkeling in praktijk toe te passen. Daarom werd in 2012 het M-LAB opgericht. Het kernteam M-LAB was trekker van 8 experimenten. Experiment 8 was een open oproep waar ongeveer 50 aanvragen voor werden ingediend. Dit was een ‘*eye opener*’ en liet zien dat het M-LAB ook potentie had als open platform.

Fase 2 (2014 – 2016) In deze fase stond het open platform centraal. Het M-LAB trok geen eigen projecten meer vanuit de gemeentelijke organisatie, maar ondersteunde projecten van initiatiefnemers uit de markt en de samenleving als partner. Daarmee bleven de doelstellingen en de vier pijlers overeind, maar veranderde de rol en werkwijze van trekker naar partner en facilitator. Opvallend was dat in deze fase veel aanvragen binnen kwamen van partijen die een broedplaats wilden oprichten. In deze fase werd het broedplaatsenbeleid ook een politieke discussie.

Fase 3 (2017 – 2019) Eind 2018 besloot de gemeenteraad dat het M-LAB de rol van kwartiermaker in de uitvoering van het broedplaatsenbeleid ging vervullen. Reden was dat dat het opgebouwde netwerk en de werkwijze als ‘grenswerker’, intermediair en partner van projecten goed bij de omschreven ambitie aansloot. Dit heeft geleid tot een afgerond rapport met aanbevelingen voor de gemeentelijke organisatie om het broedplaatsenbeleid structureel in te bedden binnen de ambtelijke organisatie. In deze fase werd gestart met de ontwikkeling van de Omgevingsvisie, als

vervanger voor de Structuurvisie. Ook vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. In het coalitieakkoord werd de Burgerbegroting opgenomen als ambitie van het nieuwe college.

Fase 4 (2019 – 2021) Vooruitlopend op de vaststelling van de Omgevingsvisie experimenteert het M-LAB in deze fase met nieuwe manieren van werken. Één van deze instrumenten is de burgerbegroting. Dit is een participatief proces, waarbij de inwoners van Maastricht rechtstreeks zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen over de inzet van middelen voor de verbetering van de leefomgeving. De Burgerbegroting wordt door het M-LAB uitgevoerd, omdat het een experiment betreft en het M-LAB als experimenteerruimte bij uitstek de plek is waar 'leren door te doen' centraal staat. Door de uitbraak van het coronavirus begin maart 2020 en de strenge maatregelen van de rijksoverheid om de verspreiding van het virus in te dammen is de burgerbegroting uitgesteld tot september 2021.

2. Voorstel Maastricht-LAB fase 5 (2021-2023)

1.1. Aanleiding

Het M-LAB werd in 2012 opgericht als platform en experimentenruimte voor nieuwe stadsontwikkeling in Maastricht. De Structuurvisie Maastricht 2030 diende als strategisch beleidskader. Anno 2020 is de context veranderd. Bovendien heeft Maastricht met de Omgevingsvisie een nieuw strategisch beleidskader vastgesteld dat de Structuurvisie 2030 vervangt. De vraag rijst, hoe het M-LAB als aanjager van nieuwe stadsontwikkeling, anno 2020 op een waardevolle manier kan worden ingezet voor de stad.

In de Omgevingsvisie wordt een concrete aanzet gedaan voor een nieuwe manier van werken: meer gebiedsgericht werken, waarbij fysieke-, economische-, sociale, culturele- en veiligheidsopgaven in samenhang worden benaderd, met aandacht voor de wensen en noden van mensen. De buurt staat centraal, niet het betreffende beleidsveld. De gemeente streeft daarbij naar brede waardecreatie in en met de buurten, door verschillende problemen en kansen in samenhang te benaderen en waar mogelijk te koppelen. Gebiedsgericht werken klinkt eenvoudig, maar blijkt zeer complex. Binnen de gemeentelijke organisatie lopen diverse trajecten waar wordt geëxperimenteerd met nieuwe manieren van samenwerking. Daarnaast zijn ook in het coalitieakkoord 2018-2022: 'Maastricht, onbegrensd en ontspannen' concrete ambities benoemd die ook tot doel hebben de samenwerking tussen gemeente en gebruikers van de stad te verbeteren. Zo wordt in het plan van aanpak Burger- en overheidsparticipatie voorgesteld om te komen tot een heldere organisatiebrede definitie wat we verstaan onder gebiedsgericht werken. Ondanks dat het onderwerp zeer actueel is en er veelvuldig wordt geëxperimenteerd ontbreekt de samenhang en zijn er nog altijd meer vragen dan antwoorden.

Er is een breed gedeelde behoefte aan meer gebiedsgericht werken en er wordt veelvuldig mee geëxperimenteerd, maar niet volgens een eenduidige werkwijze. Daarom is het voorstel om in het M-LAB te 'leren door te doen' met nieuwe manieren van samenwerken conform het gedachtegoed uit de omgevingsvisie en het plan van aanpak burger- en overheidsparticipatie. Nieuwe manieren van samenwerken. Het M-LAB biedt enerzijds de mogelijkheid om te leren, evalueren en reflecteren om vervolgens de opgedane lessen en ervaringen te implementeren in beleid en werkprocessen in de organisatie. Anderzijds betreft het M-LAB actief de gemeentelijke organisatie en verschillende stakeholders in de stad, waardoor men samen het leerproces doormaakt en diverse partijen mede-eigenaar worden. Daarmee vervult het M-LAB haar rol als experimenteerruimte, platform en tijdelijke katalysator.

1.2. Doelstellingen en kernactiviteiten

De doelstellingen van het M-LAB is onveranderd: stimuleren van nieuwe vormen van stadsontwikkeling door te experimenteren en te leren in de praktijk. Ook de drie kernactiviteiten blijven overeind: *experimenteren, verbinden, kennisontwikkeling*.

1.3. Aanpak

Het voorstel is om onder de vlag van het Maastricht-LAB één stadsbreed en een aantal gebiedsgerichte experimenten uit te voeren:

- *Stadsbreed*

M-LAB rolt de eerste burgerbegroting stadsbreed uit gericht op het experimenteren met nieuwe manieren van samenwerken

De burgerbegroting is een participatief proces, waarbij de inwoners van Maastricht rechtstreeks zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen over de inzet van middelen voor de verbetering van de leefomgeving. Verdeeld over vier rondes bepalen inwoners samen waar ze in willen investeren, welke oplossingen en innovaties ze waardevol vinden en welke eindkeuzes ze maken.

Vanwege de uitbraak van het coronavirus en de strenge maatregelen van de rijksoverheid om de verspreiding van het virus te beperken zijn de events van de burgerbegroting uitgesteld naar september 2021.

Voor de aanpak burgerbegroting zie het 'Implementatieplan Burgerbegroting'

- *Gebiedsgericht werken*

M-LAB experimenteert in drie Maastrichtse buurten met gebiedsgericht werken

Het Maastricht-LAB stelt zich als doel om in dialoog met de buurt en tussen de disciplines van de gemeente Maastricht een zorgvuldig proces op te zetten, waarbij verschillende oplossingsrichtingen worden gevisualiseerd en uitgevoerd. De uitdaging is om fysieke, sociaaleconomische, culturele en veiligheidsvraagstukken en kansen in samenhang te benaderen waarbij de buurt centraal staat en niet het beleidsveld. Daaruit voortkomend stelt het Maastricht-LAB zich als doel om een bijdrage te leveren aan de organisatieontwikkeling inzake gebiedsgericht werken.

Dit sluit aan bij de gebiedsgerichte aanpak, zoals beschreven in de Omgevingsvisie en geeft uitvoering aan de opgaves en ambities zoals beschreven in het Plan van aanpak Burger- en overheidsparticipatie.

Na een uitgebreid verkenningproces haakt het M-LAB aan bij 3 Maastrichtse buurten voor het opzetten van een drietal experimenten inzake gebiedsgericht werken. Er is gekozen voor onderstaande buurten, vanwege de verschillende gebiedsprofielen (zoals beschreven in de omgevingsvisie):

1. Pottenberg, parkwijk
2. De Heeg, stadsrand
3. Wittevrouwenveld en Wyckerpoort, stedelijke gebied

2.3.1 Selectiecriteria buurten

De drie buurten zijn geselecteerd op basis van onderstaande selectiecriteria en de verschillende gebiedsprofielen (zoals beschreven in de omgevingsvisie).

Selectiecriteria

1. Er is sprake van een afgebakend projectgebied (tussen wijk- en straatniveau)

2. Er komen fysieke-, sociaaleconomische-, culturele- en veiligheidsopgaves samen (een integrale benaderingswijze is gewenst)
3. Er is behoefte aan een impuls
4. Er is budget beschikbaar

Bijlage 2 toont de longlist met Maastrichtse buurten waar het M-LAB een experiment kan opzetten ten aanzien van gebiedsgericht werken

2.3.2 Shortlist

Op basis van de selectiecriteria is onderstaande shortlist tot stand gekomen: Pottenberg, De Heeg en Wittenvrouwenveld - Wyckerpoort. Per buurt worden de selectiecriteria kort toegelicht.

Pottenberg

STATUS: dinsdag 2 maart brainstromsessie voor het verkennen van de onderzoeksvragen.

1. **Projectleider:** Anouk Crapts
2. **Gebiedsprofiel:** Parkwijk
3. **Er is sprake van een afgebakend projectgebied:** Wijkniveau
4. **Er komen fysieke-, sociaaleconomische, culturele en veiligheidsopgaves samen, waarbij een integrale benaderingswijze is gewenst:**
 Ja, in Pottenberg is sprake van relatief veel armoede en maatschappelijke tegenstellingen. Daarnaast scoort Pottenberg anno 2019 minder goed op gezondheid en veiligheid. Daarnaast is het vertrouwen in de gemeenten en partners laag, omdat er na het vaststellen van het ambitiedocument buurtontwikkeling 2013 niets meer is gebeurd. Anno 2020 is Woonpunt begonnen met de sloop van het iconische Poortgebouw. De volgende stap is de Mammoetflat. Het gebied tussen het poortgebouw en de mammoetflat is het hart van de wijk. Het proces wordt te kort gedaan als enkel de focus ligt op het fysiek ontwikkelen van de wijk. De vraag is wat moet je doen om dit gebied goed te ontwikkelen en een positieve impact te geven aan de leefbaarheid?
 In Pottenberg is gekozen om aanpak van positieve gezondheid en veiligheid in combinatie op te pakken met de fysieke ontwikkelingen die worden voorbereid, zodat de sporen elkaar kunnen versterken. Insteek is om in dialoog met de buurt tot thema's te komen waar en vervolgens tot projecten. De aanpak wordt eind 2022 geëvalueerd.
5. **Er is behoefte aan een impuls:** Ja
6. **Er is budget beschikbaar:** Voor de aanpak positieve gezondheid Pottenberg is een budget van ruim 4 ton beschikbaar gesteld vanuit het Leefbaarheidsfonds.
7. **Aanpak:** De projectleider heeft als doel eerst het vertrouwen bij bewoners en partners te herstellen. Dan komt er ruimte voor dialoog en het ophalen van urgente vraagstukken en ambities/wensen. Dialoog met de buurt staat centraal in de eerste maanden van 2021. De eerste fase van kennismaken en meedoen is gestart medio 2020. Dit geeft de basis van een actueel betrokken netwerk van interne en externe partners en bewoners. Ook is er gewerkt aan een eerste structuur met de meest basale werkgroepen om de juiste partners bij elkaar te brengen en de integrale gebiedsgerichte aanpak vorm te geven. Voor een integrale gebiedsgerichte werkwijze onmisbaar.
 M-LAB haakt bij het proces in Pottenberg aan met als doel het ophalen van ervaringen en lessen in het kader van participatie en integraal gebiedsgericht werken (zie ook 1.4 Resultaten).

De Heeg

STATUS: donderdag 11 februari intake bespreken.

1. **Projectleider:** Camiel Kruchten
2. **Gebiedsprofiel:** stadsrand
3. **Er is sprake van een afgebakend projectgebied:** Wijkniveau

4. Er komen fysieke-, sociaaleconomische, culturele en veiligheidsopgaves samen, waarbij een integrale benaderingswijze is gewenst:
5. Er is behoefte aan een impuls:
6. Er is budget beschikbaar:

1.4. Resultaat

Het resultaat is een samenhangend pakket van uitkomsten uit diverse experimenten, waarmee we verder invulling geven aan het continue leerproces gericht op nieuwe vormen van stadsontwikkeling én de juiste vormen van overheid- en burgerparticipatie. Daarmee geven we uitvoering aan de Omgevingsvisie én opgaves en ambities uit het Plan van Aanpak Burger- en Overheidsparticipatie.

Concreet wordt voorgesteld om een splitsing te maken tussen interne- (organisatieontwikkeling) en externe (resultaten in de wijk) resultaten:

Intern

1. **Labjournaals:** rapportages waarin per experiment de aanleiding, doelstelling, onderzoeksvragen, resultaten, lessen en aanbevelingen zijn vastgelegd.
2. **Reflectiesessies:** reflecteren, inzichten en vraagstukken publiekelijk bespreekbaar maken door het organiseren van diverse interne- en publieke reflectiemomenten. Denk hierbij aan: lunchbijeenkomst ruimte en klankbordsessies met externe stakeholders, zoals bijvoorbeeld buurtbewoners. Doel is binnen en buiten beter met elkaar verbinden.
3. **Leerlijn gebiedsgericht werken:** Het thema 'gebiedsgericht werken' maakt onderdeel uit van de ontwikkelagenda. Concreet betekent dit dat de coördinator burger- en overheidsparticipatie dit thema zal uitwerken. Vooruitlopend op de uitwerking experimenteert het M-LAB met gebiedsgericht werken. De opgedane ervaringen, lessen en resultaten vormen input voor het visievormingstraject inzake gebiedsgericht werken.

Extern

1. **Communicatie en participatie in en met de buurt:** in dialoog met de buurt en tussen de disciplines van de gemeente Maastricht een zorgvuldig proces op te zetten, waarbij verschillende oplossingsrichtingen worden gevisualiseerd en uitgevoerd. De uitdaging is om fysieke, sociaaleconomische en veiligheidsvraagstukken en kansen in samenhang te benaderen waarbij de buurt centraal staat en niet het beleidsveld.

1.5. Organisatiemodel

Voor de organisatiestructuur van het M-LAB is het voorstel om één projectleider M-LAB. De projectleider M-LAB is verantwoordelijk voor de uitvoering van de burgerbegroting, het voeren van de leerlijn gebiedsgericht werken, de samenhang tussen de verschillende experimenten en de verantwoording richting de gemeentelijke organisatie. De projectleider M-LAB wordt aangestuurd door 2 bestuurlijke opdrachtgevers en één ambtelijk opdrachtgever.

Voor de experimenten gebiedsgericht werken haakt de projectleider M-LAB aan bij 3 projectleiders in de buurt. De projectleider M-Lab is verantwoordelijk voor het opstellen van de labjournaals en het organiseren van reflectiesessies per gebiedsgericht werken experiment. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de projectleiders in de buurten.

Om de opgedane lessen en ervaringen uit de gebiedsgericht werken experimenten te borgen en in te bedden in de organisatie is het voorstel om een klankbordgroep te vormen met de ambtelijk trekker,

ambtelijk opdrachtgever, bestuurlijk opdrachtgever(s), de coördinator burgerparticipatie, de trekker Omgevingsvisie, P&O adviseur en de trekker van de ontwikkelagenda. Tot slot wordt er voorgesteld dat de coördinator burger- en overheidsparticipatie de opgedane lessen en ervaringen meeneemt in de uitvoering van zijn opdracht en deelt met de directie.

Bijlage 3 toont het organisatiemodel voor het M-LAB 2021-2023

1.6. Financiële middelen

Voor de middelen is het voorstel om geen extra middelen beschikbaar te stellen voor het M-LAB. Concreet wordt voorgesteld om aan te haken bij onderstaande projectbudgetten voor intern en extern:

Intern: Voor het borgen van de opgedane lessen en ervaringen inzake gebiedsgericht werken wordt budget beschikbaar gesteld vanuit Burger- en overheidsparticipatie. De toekenning en besteding van deze middelen verloopt in afstemming met de coördinator burger- en overheidsparticipatie.

Extern: Per gebiedsgericht werken experiment beschikt de projectleider over projectbudget om in de wijk aan de slag te gaan. Voorstel is dat de projectleider Maastricht-LAB ondersteunt bij het opzetten van een zorgvuldig proces met de buurt en de disciplines van de gemeente Maastricht voor de besteding van het projectbudget. Bij het project in Pottenberg wordt al op deze manier gewerkt. Bij de andere projecten, die later starten, moet dit nog geborgd worden, mede op basis van de opgedane ervaringen in Pottenberg.

Intern en Extern: We kunnen per project onderzoeken of er binnen de gemeentelijke financiën kansen zijn om verschillende budgetten te combineren in deze experimenten om zo in betere samenhang tot resultaten te komen voor het gebied.

1.7. Planning

Vanwege de uitbraak van het coronavirus en de strenge maatregelen van de rijksoverheid om de verspreiding van het virus te beperken zijn de events van de burgerbegroting uitgesteld naar september 2021.

De drie experimenten gebiedsgericht werken starten gefaseerd, waarbij de lessen uit eerdere experimenten meegenomen worden naar het volgende experiment, om zo telkens een verbeterslag te kunnen maken. De prioriteit ligt bij het opstarten van de experimenten in Pottenberg en De Heeg, omdat er goed kan worden aangehaakt op lopende processen, planningen en dossiers. Nadere informatie per experiment volgt zodra er meer bekend is over de aanpak per experiment.

Integrale Buurtaanpak

De experimenten dragen, zoals onder 3.3 aangegeven, bij aan de organisatieontwikkeling op het gebied van gebiedsgericht werken. Momenteel is daartoe, vanuit de opgave burger- en overheidsparticipatie, een visie op gebiedsgericht werken in ontwikkeling. Hierin wordt ook de verkenning in het kader van de 'integrale buurtaanpak' meegenomen, waarover u eerder bent geïnformeerd (RIB, 6 juli 2021), zodat we u in samenhang over deze thematiek kunnen informeren, uiterlijk in het derde kwartaal van 2021.

Citydeal Kennis Maken

Sinds 2019 neemt de gemeente Maastricht, Zuyd Hogeschool en de UM deel aan de landelijke Citydeal Kennis Maken in het kader van de Agenda Stad. De bedoeling van deze citydeal is om een versnelling tot stand te brengen in het oplossen van maatschappelijke opgaven van steden door onderzoekers, docenten en studenten hierbij grootschalig te betrekken. Met de inzet van studenten,

docenten en onderzoekers wordt gewekt aan de toekomstbestendigheid en vitaliteit van Mariaberg en Randwyck. Speciale focus ligt daarbij op de thema's: duurzaamheid en klimaat, meedoen en ontmoeten, veilig en schoon en bewegen en gezondheid. Gekeken wordt op welke wijze er kan worden samengewerkt tussen MLAB en een (vervolg) van de citydeal.

3. Bijlagen

2. Longlist
3. Organisatiemodel Maastricht-LAB 2021-2023

